

## DRUHÉ ZASADNUTIE

### TEMATICKÉHO VÝBORU Č. 5 RADY PRE TVORBU NÁRODNÉHO LESNÍCKEHO PROGRAMU SR 2022-2030

10. MAREC 2021

**MIESTO A ČAS ZASADNUTIA:** Platforma ZOOM, 13:00-16:00

#### PRÍTOMNÍ:

Heralt Luděk, Chovaňák Augustín, Jurčo Miroslav, Jurkemík Jozef, Kovalčík Miroslav, Kulla Ladislav, Merganič Ján, Mesároš Martin, Mikulová Katarína, Ovseník Milan, Patráš Igor, Sajdák Maroš, Sarvašová Zuzana, Sucháň Roman, Szabová Vlasta, Šálka Jaroslav, Štěrbová Martina, Zemaník Peter  
Pracovníci MPRV SR sa ospravednili z pracovných dôvodov.

- **Facilitátor** Peter Gušťačík
- **Zapisovateľka** Michaela Galvánková Smail

#### CIELE ZASADNUTIA:

- Predstaviť **návrh špecifických cieľov a opatrení**, vrátane časového harmonogramu a finančných rámcov jednotlivých opatrení.
- **Pripomienkovať špecifické ciele a opatrenia**, vrátane časového harmonogramu a finančných rámcov jednotlivých opatrení.
- Prediskutovať návrhy opatrení a **pomenovať opatrenia**, na ktorých je vo výbore zhoda a ktoré vyžadujú ďalšiu diskusiu (naformulovať alternatívne opatrenia).

#### ĎALŠIE KROKY DOHODNUTÉ NA STRETnutí:

- Členovia výboru dostanú **overený zápis do 24. marca 2021**
- Vychádzajúc aj z dnešnej diskusie pracovná skupina finalizuje **návrh opatrení na predloženie na zasadnutie Rady**
- PDCS mapuje **zainteresovaných aktérov/stakeholderov**, ktorí zatiaľ chýbajú pri tvorbe NLP - ak máte **tipy na ľudí a inštitúcie, ktoré je potrebné osloviť, prosím napíšte nám na e-mailovú adresu** zemanh@pdcs.sk. Prípadne nám dajte vedieť a my vám zatelefonujeme.

#### HLAVNÉ NÁVRHY, KTORÉ ZAZNELI POČAS STRETnutí:

- V úvode stretnutia účastníci súhlasili s nahrávaním priebehu stretnutia, ale výlučne na účely spracovania tohto zápisu a pre potreby koordinátora tematického výboru.

Koordinátor tematického výboru Lesy a verejná politika Jaroslav Šálka predstavil návrh špecifických cieľov a opatrení tematického výboru č. 5, ktoré vychádzajú zo strategických cieľov a preambúl schválených na prvom zasadnutí výboru 22. januára 2021 a z následnej diskusie ku nim. Zároveň odprezentoval pripomienky Sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva MPRV SR k tomuto návrhu a vyjasnil postoj pracovnej skupiny ku nim.

Návrh strategických cieľov s preambulami a pripomienky MPRV SR boli zaslané členom výboru mailom pred stretnutím (Príloha č. 3).

Kompletnú tabuľku s navrhnutými strategickými a špecifickými cieľmi, vrátane opatrení, časového harmonogramu a finančných rámcov jednotlivých opatrení (Príloha č. 2) účastníci dostali e-mailom pred stretnutím.

Koordinátor tematického výboru predstavil strategické ciele aj ostatných tematických výborov z dôvodu prelínania sa niektorých cieľov a väzieb s cieľmi tematického výboru č. 5. (napríklad prírode blízke hospodárenie, platby za ekosystémové služby, atď.)

### ***V rámci vyjasňujúcej diskusie zazneli tieto pripomienky, návrhy a komentáre:***

Jeden člen výboru (v kontexte s rokovaním tematického výboru č. 2) navrhol zahrnúť dobrovoľné certifikácie lesa (na základe iniciatívy Forest Europe, ktoré presadzuje trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov a preferuje dobrovoľné medzinárodné štandardy), a to buď do strategického cieľa 1, alebo ako samostatný strategický cieľ. V tematickom výbore 2 je zahrnutá certifikácia dreva a spotrebiteľského reťazca, nie sú tam však premietnuté ekosystémové služby.

Koordinátor výboru pripomienku privítal a dodal, že niektoré certifikačné schémy tiež navrhujú, aby certifikácia mala v sebe zakomponované aj ekosystémové služby a je pravdepodobné, že sa certifikačné schémy budú meniť. Certifikácia sa celkovo vníma ako dobrovoľný „mäkký“ nástroj, ktorý dopĺňa iné nástroje, ako sú regulácie a plánovanie. Súhlasí s rozšírením špecifického cieľa 1. Návrh je v súlade s preambulou, kde je uvedená potreba riešiť vzťahy k iným nástrojom. Medzi prítomnými nebola vznesená žiadna výhrada či nesúhlasný názor.

Ďalší člen výboru upozornil na predpoklad, že tematický výbor č. 5 by mal navrhnúť aj opatrenia zamerané na komunikáciu s verejnosťou, PR prácu, presvedčanie verejnosti s cieľom podporiť myšlienku, že lesnícky sektor je pre Slovensko veľmi dôležitý. Takéto opatrenia navrhol doplniť pod samostatný cieľ.

Koordinátor výboru objasnil, že celá komunikačná politika lesnícko-drevárskeho sektora bola zaradená kvôli ucelenosti do agendy tematického výboru č. 4 Lesy a spoločnosť. Keďže komunikačné opatrenia považoval navrhovateľ za svoj primárny záujem, požiadal o preradenie z tematického výboru č. 5 do tematického výboru č. 4, čo bolo schválené.

*Následne koordinátor tematického výboru Jaroslav Šálka prezentoval jednotlivé špecifické ciele a ich opatrenia, vrátane časového harmonogramu a zdrojov financovania, ktoré sa opierajú o už existujúce zdroje, buď v rámci štátneho rozpočtu alebo rozbehnutých alebo pripravovaných projektov Národného lesníckeho centra. Ďalej upozornil, že pre niektoré opatrenia bude potrebná novelizácia legislatívy.*

**Pripomienky, návrhy a komentáre z diskusie k jednotlivým špecifickým cieľom a návrhom opatrení.**

## **Strategický cieľ I: Inovovať program starostlivosti o lesy smerom k dobrému spravovaniu a participatívne zabezpečovaniu ekosystémových služieb lesa**

### **Špecifický cieľ 1: Formulovať a implementovať nové prvky spravovania pri využívaní PSL**

#### **Navrhované opatrenia:**

- a) **Vypracovať dlhodobé a konzistentné mechanizmy dobrého spravovania pri implementácii PSL**
- b) **Vykonať pilotné testovanie inovovaných mechanizmov participatívneho PSL v priebehu nasledujúcich troch rokov**
- c) **Vypracovať legislatívne zámery na zabezpečenie dobrého spravovania v PSL**

#### **Hlavné pripomienky a návrhy, ktoré zazneli v diskusii k špecifickému cieľu 1.:**

Účastníci sa vyjadrili, že považujú špecifický cieľ 1 za kľúčový cieľ tematického výboru č. 5. Zdôraznili potrebu zadefinovať verejný záujem. Verejná politika sa uplatňuje inak na verejnom majetku ako na súkromnom majetku – v druhom prípade musí byť podložená/odobrená verejným záujmom. Je nevyhnutné verejnosti komunikovať, že je potrebné dotovať zo štátneho rozpočtu činnosti vo verejnom záujme aj v prípade, že sú vykonávané na súkromnom majetku. Bol uvedený príklad Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ktorá definuje zámery EÚ a zároveň zodpovedajúce financovanie alokované z jej rozpočtu. Aj na Slovensku je potrebné definovať, čo je záväzný základ („baseline“ verejnej politiky) na zabezpečenie trvale udržateľného obhospodarovania lesov, ktorý bude dosiahnutý cez regulácie („tvrdé“ opatrenia) – teda, čo bude v Programe starostlivosti o les (PSL) pre obhospodarovateľa záväzný. Následne je tiež potrebné definovať dobrovoľnú „nadstavbu“, ktorú verejnosť požaduje vrámci verejnej politiky (napr. upravené a značené chodníky, upravené studničky, starostlivosť o vodné toky, prvky drobnej architektúry ako sú napr. rozhľadne, atď.). Túto nadstavbu je však treba zaplatiť z verejných zdrojov. Aby súkromní majitelia mali záujem realizovať činnosti žiadané verejnosťou a zároveň mali istotu, že za to budú mať zaplatené.

Ďalším podnetom k 1. špecifického cieľu bolo, že súkromní obhospodarovatelia/majitelia lesov nemajú dostatočnú právu istotu a to napriek existencii PSL. Potrebujú jeden program, v ktorom sú jednoznačne uvedené ich povinnosti a dobrovoľné možnosti, týkajúce sa ich majetku. Spoločná poľnohospodárska politika je postavená viac na podpore dobrovoľných, motivačných opatrení, ktoré sú majiteľovi/obhospodarovateľovi zaplatené, čo súvisí so špecifickým cieľom 1 v strategickom cieľi II.

Ďalší podnet smeroval k tomu, že z kľúčovej verejnej politiky, zameranej na boj so zmenami klímy, je lesné hospodárstvo „vytláčané“, keďže nedokáže dobre pomenovať, čo všetko musí urobiť na dosiahnutie cieľov v tejto oblasti. Na dosahovanie klimatických cieľov je potom potrebné nastaviť zodpovedajúce platby. Stratégia o lesoch Európskeho parlamentu a tiež Európska Rada vyzývajú, aby sektory, ktoré prispievajú k pozitívnym zmenám klímy neniesli všetky náklady spojené s opatreniami na zmenu klímy, zatiaľ čo iné odvetvia/sektory z toho benefitujú.

Koordinátor tematického výboru súhlasí, že špecifický cieľ 1 je presne o definovaní „baseline“ (povinných záväzkov) a o opatreniach proti zmenám klímy. Uchovávanie uhlíka a verejno-súkromné mechanizmy sú navrhnuté v strategickom ciele II, špecifickom ciele 2. V SR existuje mechanizmus vyhlasovania lesov osobitného určenia, podľa ktorého o takéto vyhlásenie môže požiadať hociktorá zainteresovaná skupina, ktorá má záujem o zmenu hospodárenia v prospech inej ekosystémovej služby, než je produkcia dreva. Pravdepodobne tento mechanizmus nebol v SR zatiaľ uplatnený. Tento špecifický cieľ je veľmi úzko spojený so strategickým cieľom II, ktorý navrhuje zaviesť mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa. A teda, aby v PSL boli jednoznačne zadané požiadavky na obmedzenie hospodárenia v lese a zároveň kompenzačné platby z verejných, verejno-súkromných alebo súkromných zdrojov za takéto obmedzenia.

Podľa ďalšieho diskutujúceho sa lesníci riadia podľa PSL, ktorý pre nich stanovuje štandard vychádzajúci z prírodných podmienok a modelov hospodárenia. V PSL by mali byť uvedené požiadavky aj ďalších skupín (vodárov, ochrany prírody, rekreácie a pod.), ktoré obmedzujú hospodárenie v lese, spolu s náhradami za ne. Tým by sa PSL stal jednoznačný a prierezový.

V diskusii bolo taktiež pripomenuté, že v špecifickom ciele 1, pre opatrenie b) je relevantný EÚ prístup LEADER - komunitou riadený rozvoj. Bude však ťažko aplikovateľný v PSL, pretože PSL je zadaný zákonnými regulatívami a nie je v ňom priestor pre iniciatívu jednotlivcov a skupín.

Koordinátor výboru otvoril diskusiu k miere formalizovanosti PSL. Uviedol, že ak PSL bude viac formalizovaný (legislatívne podchytený), bude viac akceptovaný, ako keby bol na báze dobrovoľnosti. Upozornil tiež, že aj procesy definované zákonmi sa budú musieť upraviť.

Ďalší diskutujúci súhlasil, že procesy a požiadavky je vhodnejšie mať upravené zákonom, lebo zákonná úprava obhospodarovateľovi jednoznačnejšie vymedzuje jeho povinnosti a možnosti. Podotkol, že PSL je síce vypracovaný, ale v priebehu jeho aplikácie sa neustále mení na základe požiadaviek iných subjektov (v záležitostiach týkajúcich sa napr. vtáčích území, území NATURA 2000 a iné). Obhospodarovateľ si nikdy nie je istý, či vždy postupuje vrámci všetkých relevantných právnych noriem. Člen výboru sa prihovárал za to, aby povinnosti boli upravené zákonom a dobrovoľné činnosti certifikáciou s následným poskytnutím príslušnej náhrady.

S takýmto názorom súhlasili aj viacerí ďalší členovia výboru. Dobrovoľné nástroje majú totiž zakomponované zložky celospoločenských objednávok, a v konečnom dôsledku za ne platí drevospracujúci priemysel vo forme bonusov alebo príplatkov za certifikáty. Stále prevláda

situácia, keď sa náklady spojené s obmedzeniami hospodárenia pokrývajú z 80% z tržieb za drevo.

Zaznela aj úvaha, že niektoré procesy je potrebné formalizovať aj z toho dôvodu, že verejná politika nie je totožná s programovým vyhlásením vlády. Dlhodobý program síce nezreguluje všetky činnosti, avšak z pohľadu vymáhateľnosti práva je lepšie mať niektoré činnosti ukotvené v predpise. Účastníčka zároveň upozornila, že motivovanie k nepovinným činnostiam je dobrý spôsob, ktorý je taktiež v intenciách EÚ, avšak na Slovensku sa pri realizácii záverov EÚ v reálnej miere nevyužíva.

Podľa ďalšieho názoru je certifikácia pokrivená minulosťou. Nemá sa vzťahovať len na zvýšenie kvality dreva, ale aj na environmentálne a sociálne služby. Certifikácia lesov musí byť aj napr. o starostlivosti o sakrálne stavby (kaplnky), vodné toky, atď. Zaznel návrh, aby tieto služby boli dobrovoľné a obhospodarovateľ lesa bol za ne platený. Nástroje EÚ sú postavené na podpore aktivít, ktoré sú nad rámec zákona. Zákonné povinnosti musí platiť štát.

Koordinátor výboru zohľadnil pripomienky a informoval, že záväznosť PSL na Slovensku je vyššia než v Rakúsku či Nemecku. Dodáva, že ak sa v procese nenájde zdroj financovania na zmenu hospodárenia, tak vlastník niektoré funkcie či činnosti nebude vykonávať.

Následne v diskusii zaznelo, že PSL by mal byť jedným zo základných dokumentov aj pre ochranu prírody. Za posledných 20 rokov nie je v TANAPe schválený žiadny základný dokument pre toto územie okrem PSL, v ktorom sú zakomponované aj obmedzenia ochrany prírody.

## **Strategický cieľ II: Zaviesť mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa**

### **Špecifický cieľ 1: Vypracovať a realizovať verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa**

#### **Navrhované opatrenia:**

- a) Zlepšiť existujúce a vypracovať nové efektívne verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa (biodiverzita, súčasné mimoprodukčné funkcie lesa)
- b) Zabezpečiť finančné zdroje pre existujúce verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby zo štátneho rozpočtu a eurofondov (biodiverzita, súčasné mimoprodukčné funkcie lesa)
- c) Vytvoriť finančný fond pre nové verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby
- d) Zabezpečiť finančné zdroje v novom fonde pre platby za ekosystémové služby

## Hlavné pripomienky a návrhy, ktoré zazneli v diskusii k špecifickému cieľu 1:

Koordinátor tematického výboru objasnil logiku rozdelenia špecifických cieľov na existujúce verejné mechanizmy platieb a návrh na verejno-súkromné a súkromné mechanizmy. V špecifickom ciele 1 ide najmä o zviditeľnenie už existujúcich platieb, aby verejnosť/daňovníci vedeli, za čo štát prispieva obhospodarovateľom lesa. Pripomenul názor MPRV SR, že navrhnutý finančný rámec pre nový fond (?Envirofond, Fond zveľaďovania lesa?) je nereálny.

Prvý diskutujúci k tomuto cieľu zopakoval dôležitosť odlíšiť základné služby povinné zo zákona od preplácania služieb, ktoré idú nad rámec povinných (napr. súvisiace s rekreáciou, klímou, vodným režimom). Zdôraznil potrebu zjednodušiť mechanizmy platieb za ekosystémové služby, aby boli podporení aj malí obhospodarovatelia lesa, podobne ako napr. v Nemecku. Financie na ekosystémové služby by mali ísť aj z envirofondov, keďže ekosystémové služby napomáhajú aj životnému prostrediu.

Ďalší diskutujúci uviedol, že v SR je ročne vyplácaných 2-3 mil. Eur na ekosystémové služby. Nie sú to automaticky alokované peniaze pre lesy; každoročne je potrebné sa o ne na MPRV SR uchádzať. Pripomenul potrebu komunikácie s verejnosťou (úloha pre tematický výbor č. 4) o tom, že mnohé lesy sú súkromné a ich obhospodarovatelia by mali dostávať platby za ich udržiavanie tak, aby boli vhodné napr. na rekreáciu.

Podľa ďalšieho názoru je verejná politika súhrnom toho, čo verejné orgány robia alebo chcú robiť v danej oblasti. Z pohľadu tohto tematického výboru je zapojenie verejnosti určite potrebné riešiť v tematickom výbore č. 4.

Čo sa týka dotácií za ekosystémové služby, zaznelo upozornenie, že podľa regulatív MF SR iný mechanizmus platí pre súkromných vlastníkov lesov a iný pre štátne lesy (Lesy SR, Štátne lesy TANAPu, Lesopoľnohospodársky majetok). Pri tvorbe zákona o ochrane prírody a krajiny bol zistený problém – nie s poskytovaním náhrad v súvislosti so zásahmi štátnych orgánov pri obmedzovaní ťažby súkromným vlastníkom, ale s tým, akým systémom hradiť škody/dotovať zrealizované služby iným štátnym subjektom. Štátny orgán môže inej štátnej spoločnosti poskytovať kompenzácie, keďže MŽP SR pripustilo možnosť sanovania ušlého zisku, avšak MF SR musí vypracovať samostatnú dotačnú smernicu pre štátne podniky a dať ju schváliť protimonopolnému úradu. Inak by sa jednalo o zvýhodňovanie štátneho podniku.

Koordinátor výboru potvrdil, že v návrhu NLP sa cielene nerozlišuje medzi verejnými a súkromnými obohospodarovateľmi lesa, a to na základe východiska, že obidva typy obhospodarovateľov majú mať rovnaký nárok na platby za rovnaké činnosti.

V súvislosti s vytvorením špeciálneho fondu účastníčka pripomenula, že do roku 2019 boli Lesy SR povinné platiť odvod do štátneho rozpočtu, ktorý nebol účelovo viazaný. V roku 2020 Lesy SR nemuseli túto daň odvieť. Táto povinnosť však bola zachovaná voči Slovenskému vodohospodárskemu podniku, ktorý odvádza 200 tisíc Eur ročne. Ak sa obnoví tento povinný odvod zo zisku po zdanení, mohol by byť zdrojom pre fond navrhovaný v opatrení c).

V ďalšej diskusii zaznelo, že minister životného prostredia vytvoril Radu Vlády SR pre prípravu Európskej zelenej dohody, ktorá bude mať podstatný vplyv a zásah do oblasti

lesného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu. Cieľom Zelenej dohody je do roku 2050 dosiahnuť nulové emisie skleníkových plynov. Predpokladá sa oddelenie hospodárskeho rastu od využívania zdrojov a posilňovanie regionálnych politík, či zásahov do nich.

## **Špecifický cieľ 2: Vypracovať a realizovať verejno-súkromné a súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa**

### **Navrhované opatrenia:**

- a) **Vypracovať rámec pre dlhodobé a konzistentné súkromné a verejno-súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa (rekreačné a „vodné“ ekosystémové služby)**
- b) **Vykonať pilotné testovanie súkromných a verejno-súkromných mechanizmov na zabezpečenie ekosystémových služieb lesa**
- c) **Vypracovať legislatívne zámery na zabezpečenie využívania súkromných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa**
- d) **Zabezpečiť účasť Slovenska pri príprave integrácie LH do obchodovania s uhlíkom na úrovni EÚ**

### **Hlavné pripomienky a návrhy, ktoré zazneli v diskusii k špecifickému cieľu 2.:**

Podľa koordinátora výboru, p. Šálku, návrh predpokladá, že služby spojené napríklad s biodiverzitou budú platené skôr z verejných mechanizmov a služby ako rekreácia, vodné ekosystémové služby a služby súvisiace so zmenou klímy budú platené zo súkromných a verejno-súkromných mechanizmov. Ako príklady boli uvedené Vodný cent z Bavorska a výber vstupného do roklín v Slovenskom raji. Zavedenie súkromných a verejno-súkromných mechanizmov je navrhnuté po stabilizovaní verejných mechanizmov, teda v roku 2025. Štruktúra opatrení je podobná ako v špecifickom ciele 1 – mechanizmy je potrebné v prvej fáze vypracovať, následne otestovať a nakoniec upraviť legislatívne. Opatrenie o vyššom uchovávaní uhlíka v lesoch predpokladá, že sa nebude realizovať na úrovni projektov jednotlivých lesných podnikov, ale na úrovni Slovenskej republiky. Z prebiehajúcich diskusií na európskej úrovni sa dá vyvodiť, že Slovensko dostane kvóty, s ktorými bude môcť obchodovať na európskom trhu.

K návrhu špecifického cieľa 2 nebola diskusia. Prítomní účastníci súhlasili s návrhom v takom znení, ako bol predložený. Neskôr sa v diskusii k ekosystémovým platbám vrátili.

Člen výboru upozornil, že aktuálna paradigma na Slovensku stále vychádza z tereziánskeho práva, kde bol les považovaný za vlastníctvo všetkých. NLP by mal navrhovať opatrenia, ako túto paradigmu v spoločnosti zmeniť. Očakáva tvrdý odpor verejnosti so zavedením platieb za ostatné služby z lesa, ako napr. platba za zber plodov, vstup do lesa a pod.

Na podporu tohto názoru ďalší účastník parafrázoval Ursulu von der Leyen, predsedkyňu Európskej komisie: Zmena našej planéty k lepšiemu si vyžaduje aj zmenu našej mentality.

Európska zelená dohoda nie je len environmentálny a hospodársky projekt, ale aj kultúrny. Je nevyhnutné, aby sme čoraz viac menili svoj spôsob života, a to ako myslíme a konáme.“ Podľa tohto účastníka je zmena paradigmy na Slovensku nevyhnutná a musí sa zohľadniť aj v NLP. Súkromní obhospodarovatelia lesa nežiadajú, aby verejnosť platila napr. za vstup do lesa, avšak očakávajú, že štát ich finančne podporí, aby služby verejnosti mohli poskytovať. Tým sa priblížime štandardom EÚ, ktorej sme súčasťou.

## **Strategický cieľ III: Zaviesť mechanizmy zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa**

### **Špecifický cieľ 1: Vypracovať a realizovať mechanizmy na odstraňovanie následkov mimoriadnych krízových situácií na lesné majetky**

#### **Navrhované opatrenia:**

- a) Navrhnuť finančné mechanizmy na odstraňovanie škôd spôsobených mimoriadnymi krízovými situáciami a obnovu poškodených lesných ekosystémov a súvisiacej infraštruktúry
- b) Vykonať pilotné testovanie mechanizmov na odstraňovanie následkov mimoriadnych krízových situácií na lesné majetky
- c) Vypracovať legislatívne zámery mechanizmov na odstraňovanie následkov mimoriadnych krízových situácií na lesné majetky
- d) Zabezpečiť finančné zdroje v novom finančnom fonde na uplatňovanie solidárnych poisťných mechanizmov

#### **Hlavné pripomienky a návrhy, ktoré zazneli v diskusii k špecifickému cieľu 1.:**

Koordinátor výboru uviedol, že tento špecifický cieľ je prepojený s tematickým výborom č. 1 Lesy a klíma. Vztáhuje sa na škody spôsobené vlastníkom lesa. Štruktúra opatrení je obdobná ako v predchádzajúcich cieľoch – navrhnuť mechanizmy, otestovať ich, navrhnuť prípadné legislatívne zmeny a zabezpečiť finančné zdroje. Návrh na zriadenie finančného fondu je otvorený. Možno by mal fungovať na princípe poisťovne, alebo môže využívať aj iné mechanizmy, ako sú poisťný príspevok, či iné verejné podporné mechanizmy. Tieto alternatívne mechanizmy musia byť predmetom bližšej analýzy, aby bolo možné vybrať tie, ktoré problém dokážu riešiť najlepšie. Uvažuje sa aj so súkromnými zdrojmi, napr. v poistení. Komerčné poistenie na aktuálnom trhu je príliš drahé, alebo nie je vôbec možné uzatvoriť na niektoré situácie. Navrhovaný spoločný fond by mal získavať zdroje od obhospodarovateľov lesa, drevospracujúceho priemyslu a verejného sektora.



Účastníčka uviedla ako analogický príklad dobrej praxe vo vzťahu k riešeniu platieb za škody/straty paralelu so systémom „kurzarbiet“, zavedeným v súvislosti s pandémiou Covid.

Takéto riešenie by nezaťažovalo vlastníkov/obhospodarovateľov lesa s odvodmi potrebnými na naplnenie navrhovaného poistného fondu. Účastníčka sa skôr prikláňa k efektívnejšiemu využitiu už existujúcich odvodov od štátnych aj neštátnych lesohospodárov do štátneho rozpočtu. Z nich by bolo možné vyčleniť objem prostriedkov na sanovanie budúcich nepredvídateľných škôd. Zaznel aj podporný argument, že niektoré získané prostriedky zostávajú nečerpané a nie je možné ich využiť, pretože sú účelovo viazané.

Podľa ďalšieho názoru prax ukazuje, že neštátny sektor má záujem vytvoriť Fond solidarity pre zdravie lesov, kde náklady by znášali nielen obhospodarovatelia, ale aj štát, a to nielen z daní, ale napr. aj z podielov vo vlastníctve štátu alebo z podielov nezisteného vlastníctva (ročne 3-5 mil. Eur) v správe pozemkových alebo iných spoločenstiev. Hospodársky výsledok Slovenského pozemkového fondu za rok 2020 bol 30 mil. eur a tieto výnosy je podľa diskutujúceho potrebné dostať naspäť do lesa.

K praktickej aplikácii štátnej podpory zaznelo, že bude potrebné presne zadefinovať všetky situácie, ktoré sa majú považovať za mimoriadne. Takéto zadefinovanie potom umožní ich kvantifikovanie potrebné na spustenie mechanizmov finančnej pomoci. Niektoré mimoriadne situácie sa dajú ľahšie dokázať (napr. víchrica nad 75 km/hod.) než iné (napr. sucho a vysoké teploty).

V tejto súvislosti ďalší člen výboru pripomenul, že mimoriadna situácia je definovaná v Zákone o civilnej ochrane č. 42/1994. Bude ju však potrebné špecifikovať pre potreby NLP.

Pri jasne definovaných kritériách je potom možné financie pridelovať adresnejšie a širšie než ukazujú príklady podpory z verejných financií do súkromných projektov ako zatepľovanie určitého počtu domov, nákup určitého počtu elektromobilov a pod.

## **Záver**

Koordinátor tematického výboru Jaroslav Šálka sa poďakoval za všetky pripomienky, ktoré ohodnotil ako veľmi relevantné.

### **Zápis z četu z online zasadnutia:**

- Milí kolegovia, dávam do pozornosti našu web stránku k príprave NLP <http://nlp.nlcsk.org/> na ktorej nájdete všetky súvisiace informácie a dokumenty. V časti "O NLP - Participatívny proces - Mám záujem participovať" je dostupný formulár, ktorého vyplnením môžu ďalší zainteresovaní aktéri vyjadriť svoj záujem zapojiť sa do tvorby NLP prostredníctvom zasadnutí so širšou zainteresovanou verejnosťou.
- Mám len takú technickú pripomienku - správny výraz je zmena klímy, nie klimatická zmena...

- Opis príkladov dobrej praxe:

Príklad z Rakúska prezentovaný na IV. Medzinárodnej konferencii vlastníkov lesa (Quebec 23.9.-25.9.2003).

Ekologické služby a náhrady obmedzenia vlastníkov lesa v Rakúsku:

- ochrana spodných vôd - 10 % ceny pre spotrebiteľa
- les v prírodnej rezervácii – priemerne 95 Eur/ha/rok
- ochrana biotopov – 26,55 – 656,55 Eur/ha/rok
- cesty pre jazdu na koni – 0,07-0,94 Eur/m/rok
- cesty pre horské bicykle – 0,15-0,33 Eur/m/rok

Švajčiarsko má najhustejšiu sieť lesných ciest na svete, ale len preto lebo napr. až 75 % lesov obhospodaruje tým najpokrokovejším a prírode najbližším – výberkovým - hospodárskym spôsobom, čo sa bez ciest nedá.

Huby sa môžu zbierať v Rakúsku len pre osobnú potrebu. Úrady dokonca stanovujú aj čas a miesto, kde sa môže zbierať – od 7.00 do 19.00. V mnohých oblastiach pri Salzburgu vyberá príslušná lesná správa poplatok za 14 dní zberu húb.

Vo Švajčiarsku je každý, kto je pristihnutý s viac než kilogramom húb, povinný zaplatiť prebytočné kilá. Stojí ich to 100 Eur za kilogram. Do lesov môžu len v určitých dňoch.

Vo Francúzsku a Taliansku si hubári musia kúpiť povolenie pre zber húb a vstupu do lesa. Zber je obmedzený len pre osobnú potrebu.

Rok 2017 bol pritom vlani v Česku pre zber lesných plodov nadpriemerný. Celkovo sa nazbieralo 41-tisíc ton húb, čučoriedok, malín, černíc, či brusníc za 6,6 miliardy českých korún (256 miliónov Eur) - podľa prepočtu to vychádza na takmer 100 Eur/hektár – hodnoty nedrevných produktov lesa, s ktorými často obchodujú tretie osoby na trhu bez súhlasu obhospodarovateľa pôdy.

**ZAPÍŠALA:** Michaela Galvánková Smail

**OVERIL:** Martin Mesároš

## PRÍLOHA 1: PROGRAM STRETNUTIA

13.00-14.35

- Úvod, predstavenie cieľov a programu, pravidiel
- Predstavenie návrhu špecifických cieľov a opatrení (Príloha č. 2)
- Facilitovaná diskusia o špecifických cieľoch
- Facilitovaná diskusia o opatreniach (rozdelené podľa špecifických cieľov)

14.35-14.50 Prestávka

14.50-16.00

- Facilitovaná diskusia o opatreniach (rozdelené podľa špecifických cieľov) - pokračovanie
- Spoločná diskusia o časovom harmonograme a finančných rámcoch pri jednotlivých opatreniach
- Dohoda na ďalších krokoch
- Záver zasadnutia